

**แบบรายงานผลการพัฒนาความรู้ของข้าราชการ
สถานีพัฒนาที่ดินระยอง สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๒
รอบการประเมินที่ ๒/๒๕๖๙ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙**

ชื่อ-นามสกุล นางสาวชนิดาภา ธนะศรีราษฎร์ **ตำแหน่ง** นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ
กลุ่ม/ฝ่าย ฝ่ายวิชาการเพื่อการพัฒนาที่ดิน สถานีพัฒนาที่ดินระยอง สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๒
กรมพัฒนาที่ดิน

หัวข้อการพัฒนา “ความฉลาดทางดิจิทัล (Digital Intelligence)”

วิธีการพัฒนา อบรมผ่านสื่อการเรียนการสอน E-Learning

วันที่พัฒนา ๕ สิงหาคม ๒๕๖๙

สถานที่ สถานีพัฒนาที่ดินระยอง (ผ่านสื่อการเรียนการสอน E-Learning)

หน่วยงานที่จัดอบรม TDGA (สถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล)

วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

๑. เพื่อให้เข้าใจความหมายและเห็นความสำคัญ การสร้างความตระหนักรู้ในการใช้อินเทอร์เน็ต
๒. เพื่อให้มีความรู้การสร้างความปลอดภัยในการใช้อินเทอร์เน็ต รู้เท่าทันและมีความมั่นคงปลอดภัย เพื่อยกระดับวิถีชีวิตด้วยดิจิทัล

สรุปสาระสำคัญ

ความฉลาดทางดิจิทัล (Digital Intelligence Quotient) คือ กลุ่มความสามารถทางสังคม อารมณ์ และการรับรู้ ที่ช่วยให้สามารถปรับตัวและรับมือกับความท้าทายในโลกออนไลน์ได้อย่างปลอดภัยและเหมาะสม มีความรับผิดชอบ รู้เท่าทันสื่อ และดำรงตนในสังคมดิจิทัลได้อย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ สำหรับทักษะความฉลาดทางดิจิทัลในระดับพลเมืองดิจิทัล ประกอบด้วย ๖ ด้านสำคัญ ดังนี้

๑) อัตลักษณ์ดิจิทัล (Digital Identity) คือ ข้อมูลและชุดคุณลักษณะในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ระบุตัวตนของบุคคล องค์กร หรืออุปกรณ์บนโลกออนไลน์ได้อย่างเฉพาะเจาะจง โดยระบบนี้ถูกออกแบบมาเพื่อให้การทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์มีความปลอดภัย รวดเร็ว และน่าเชื่อถือเสมือนการยืนยันตัวตนในโลกความเป็นจริง โดยองค์ประกอบของ Digital Identity ประกอบด้วยข้อมูลที่ผู้ใช้ระบุตัวตนสามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ได้ ดังนี้

- ข้อมูลชีวประวัติ (Biographic Data) เช่น ชื่อ-นามสกุล, เลขประจำตัวประชาชน, วันเดือนปีเกิด, ที่อยู่ และอีเมล

- ข้อมูลชีวมิติ (Biometric Data) เช่น ภาพใบหน้า, ลายนิ้วมือ, หรือการสแกนม่านตา

- ข้อมูลอุปกรณ์และการใช้งาน เช่น เลข IP Address หรือข้อมูลระบุอุปกรณ์ที่ใช้งาน

อัตลักษณ์ดิจิทัล (Digital Identity) ความเป็นส่วนตัว ในโลกดิจิทัลในการบริหารจัดการ ควบคู่ไปกับ ความเป็นส่วนตัว (Privacy) คือ การรักษาสมดุลระหว่าง "การยืนยันว่าเราเป็นใคร" กับ "การควบคุมไม่ให้ข้อมูลส่วนตัวถูกนำไปใช้ในทางที่ผิด" โดยมีประเด็นสำคัญ ดังนี้

๑. การจัดการร่องรอยดิจิทัล (Digital Footprints) ทุกการคลิกอิน การโพสต์ หรือการยินยอมให้เข้าถึงข้อมูล (Cookie) จะสร้างประวัติที่ลบเลือนได้ยาก มีแนวทางป้องกัน คือ ตรวจสอบสิทธิการเข้าถึงข้อมูลของ

แอปพลิเคชัน (App Permissions) และตั้งค่าความเป็นส่วนตัวใน โซเชียลมีเดียให้เหมาะสม เพื่อลดการสะสมข้อมูลที่เกินความจำเป็น

๒. การควบคุมตนเองเชิงดิจิทัล (Digital Self-Determination) คือ สิทธิในการเลือกที่จะเปิดเผยข้อมูลใด ให้ใคร และเพื่อวัตถุประสงค์อะไร มีแนวทางป้องกัน คือ อ่านเงื่อนไขการให้บริการก่อนกดยอมรับ และเลือกใช้ระบบ Single Sign-On (SSO) ที่น่าเชื่อถือ เช่น การใช้ ThaiID หรือ NDID ซึ่งมีการเข้ารหัสข้อมูลและขออนุญาตก่อนส่งต่อข้อมูลทุกครั้ง

๓. การป้องกันการถูกขโมยอัตลักษณ์ (Identity Theft) เมื่อตัวตนดิจิทัลถูกขโมย ผู้ร้ายสามารถสวมสิทธิในการทำธุรกรรมแทนได้ทันที มีแนวทางป้องกัน คือ ใช้การยืนยันตัวตนแบบหลายชั้น (Multi-Factor Authentication - MFA) เช่น รหัสผ่านคู่กับ OTP หรือการสแกนใบหน้า เพื่อเพิ่มความปลอดภัยอีกชั้นแม้รหัสผ่านจะถูกล่วงรู้

๔. การปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) ในฐานะผู้ใช้งานมีสิทธิภายใต้ พ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) เช่น สิทธิในการขอให้ลบหรือระงับการใช้ข้อมูลส่วนบุคคล และสิทธิในการขอเข้าถึงและรับสำเนาข้อมูลที่หน่วยงานจัดเก็บไว้

๒) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสม (Digital Use) ในมิติของความฉลาดทางดิจิทัล คือ การมี "วินัยและสติ" ในการจัดสรรเวลาและพฤติกรรมบนโลกออนไลน์ เพื่อไม่ให้เทคโนโลยีส่งผลกระทบต่อสุขภาพกายใจ และความสัมพันธ์ในชีวิตจริง โดยเน้นการบริหารเวลาหน้าจอ (Screen Time Management), การรักษาสุขภาพกาย (Digital Health), การรักษาสุขภาพจิต (Digital Wellness) และการมีส่วนร่วมอย่างรับผิดชอบ (Digital Engagement) ใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างสรรค์ประโยชน์ เช่น การเรียนรู้ออนไลน์ (E-learning) หรือการทำงานร่วมกันมากกว่าการใช้งานเพื่อความบันเทิงเพียงอย่างเดียว

๓) การจัดการความปลอดภัยในโลกดิจิทัล (Digital Security) หมั่นประเมินความรู้สึกตนเองขณะใช้โซเชียลมีเดีย หากเริ่มรู้สึกเครียด เปรียบเทียบตนเองกับผู้อื่น หรือมีอาการ FOMO (Fear of Missing Out) ควรหยุดพักและทำกิจกรรมนันทนาการอื่นๆ โดยส่วนที่สำคัญในการจัดการความปลอดภัยในโลกดิจิทัล คือ การสำรองข้อมูล (Backup) ควรสำรองข้อมูลสำคัญไว้บน Cloud หรือ External Hard Drive อย่างสม่ำเสมอ เพื่อรับมือกับกรณีอุปกรณ์หายหรือโดนไวรัสเรียกค่าไถ่ (Ransomware) โดยมีหัวใจสำคัญ ๔ ด้านที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทันที ได้แก่ การป้องกันระดับอุปกรณ์และบัญชี (Account Security), การรับมือกับภัยคุกคามทางสังคม (Social Engineering) และการเชื่อมต่อที่ปลอดภัย (Safe Connection) การจัดการข้อมูลส่วนบุคคล (Data Privacy)

๔) การรู้เท่าทันดิจิทัล (Digital Literacy) คือทักษะในการ "เข้าถึงวิเคราะห์ และสร้างสรรค์" ข้อมูลในโลกออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ ไม่ตกเป็นเหยื่อของข้อมูลเท็จ และสามารถใช้สื่อเพื่อประโยชน์สูงสุด โดยมีองค์ประกอบสำคัญ คือ การคัดกรองและตรวจสอบข้อมูล (Information Evaluation), การวิเคราะห์สื่ออย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking), การสร้างสรรค์และเผยแพร่สื่อ (Content Creation & Sharing) และการจัดการสารสนเทศ (Information Management)

๕) การสื่อสารดิจิทัล (Digital Communication) คือ การตระหนักว่าทุกการสื่อสารและการกระทำบนโลกออนไลน์จะทิ้งประวัติที่คงอยู่ถาวร ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อชื่อเสียงและภาพลักษณ์ (Digital Reputation)

ในอนาคต ซึ่งการสื่อสารผ่านแอปฯ สนทนาสามารถทั้งร้องรอยที่สามารถถูกแคปหน้าจอหรือตรวจสอบย้อนหลังได้ การใช้ถ้อยคำที่สุภาพและเหมาะสมจึงเป็นเรื่องสำคัญ และการโพสต์ข้อมูลภายในหรือความเห็นส่วนตัวที่รุนแรง อาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์โดยรวมขององค์กรได้ ดังนั้นควรตรวจสอบชื่อตนเอง (Self-Googleing) เช่น ลองค้นหาชื่อ - นามสกุลตนเองบน Search Engine เพื่อดูว่ามีข้อมูลไม่พึงประสงค์ปรากฏอยู่หรือไม่ และหมั่นตรวจสอบ Privacy Settings ในทุกแพลตฟอร์ม เพื่อจำกัดผู้ที่สามารถเห็นข้อมูลหรือโพสต์ย้อนหลัง

๖) การปรับตัวในยุคดิจิทัล (Digital Disruption) คือ การที่เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงาน ธุรกิจ และการดำเนินชีวิตแบบเดิมไปอย่างสิ้นเชิง หากไม่ปรับตัวอาจถูกกลืนหายไป แต่หากปรับตัวได้จะกลายเป็นโอกาสที่ยิ่งใหญ่ สำหรับการปรับตัวในยุคดิจิทัล

- การปรับ Mindset (ทัศนคติ) ยอมรับว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นเรื่องปกติ และเทคโนโลยีใหม่ๆ เป็นเครื่องมือที่มาช่วยงาน

- การปรับทักษะ (Reskilling & Upskilling) เรียนรู้การใช้เครื่องมือดิจิทัลใหม่ๆ ในสายงาน

- การปรับกระบวนการทำงานในหน่วยงาน เปลี่ยนจากการตัดสินใจตาม "ความรู้สึก" เป็นการใช้ "ข้อมูล" (Data) มาวิเคราะห์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ปรับรูปแบบการทำงานให้ยืดหยุ่น รวดเร็ว ลดขั้นตอนที่ซ้ำซ้อน และเปลี่ยนจากการใช้กระดาษสู่ระบบดิจิทัล (Paperless) เพื่อความรวดเร็วในการบริการประชาชนตามแนวทางรัฐบาลดิจิทัล (DGA)

- การใช้เทคโนโลยีเป็นทางลัด (Leveraging Technology) นำ AI หรือ Automation มาช่วยทำงานที่ซ้ำซาก เพื่อให้คนมีเวลาไปทำงานเชิงกลยุทธ์หรืองานที่ต้องใช้ทักษะสูงขึ้น

ประโยชน์ที่ได้รับจากการพัฒนาความรู้

๑. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของความฉลาดทางดิจิทัล (Digital Intelligence)

๒. มีความตระหนักรู้ในการใช้อินเทอร์เน็ตที่ปลอดภัย

๓. มีการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ และปฏิบัติในสังคมดิจิทัลได้

(ลงนาม).....

(นางสาวชนิดาภา ธนะศรีราษฎร์)

ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

(ลงนาม).....

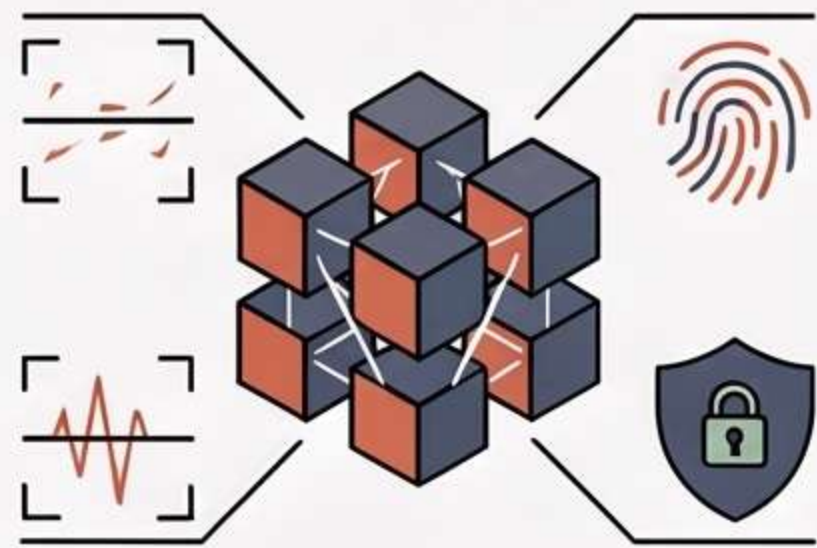
(นางสาวจรรวรณ์ ศรีฟ้า)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินระยอง

6 ทักษะความฉลาดทางดิจิทัล (DQ) เพื่อการเป็นพลเมืองดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพ

ความฉลาดทางดิจิทัล (DQ) คือกลุ่มความสามารถทางสังคม อารมณ์ และการรับรู้
ที่ช่วยให้บุคคลสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างปลอดภัยและมีความรับผิดชอบ โดยครอบคลุมตั้งแต่การ
จัดการตัวตนออนไลน์ไปจนถึงการปรับตัวเข้ากับเทคโนโลยีในหน่วยงานภาครัฐ

รากฐานความปลอดภัยและการจัดการตัวตน (Identity & Security)

อัตลักษณ์ดิจิทัลและ PDPA (Digital Identity & PDPA)

การจัดการสมดุระหว่างการยืนยันตัวตนด้วย
ข้อมูลชีวมิติและสิทธิความเป็นส่วนตัวตามกฎหมาย
คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

การป้องกันการถูกขโมยอัตลักษณ์ (Identity Theft)

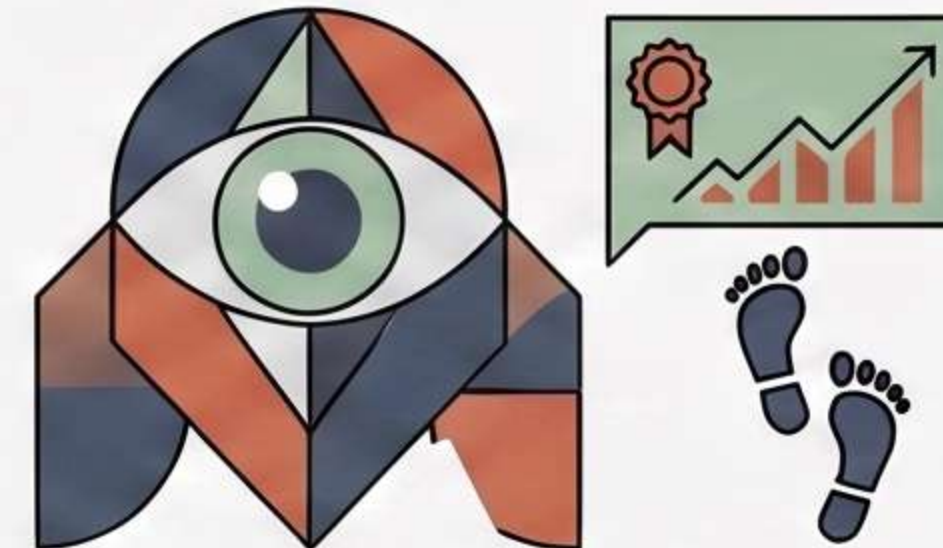
ใช้การยืนยันตัวตนแบบหลายชั้น (MFA)
และตรวจสอบสิทธิการเข้าถึงข้อมูลของแอปพลิเคชัน
อย่างสม่ำเสมอ

การจัดการความปลอดภัยและข้อมูล (Digital Security)

สำรองข้อมูลสำคัญบน Cloud หรือ Hard Drive
เพื่อรับมือกับไวรัสเรียกค่าไถ่ (Ransomware)

ทักษะทางสังคมและการปรับตัวสู่อนาคต (Social & Future Skills)

การรู้เท่าทันสื่อและชื่อเสียงดิจิทัล (Literacy & Reputation)

วิเคราะห์สื่ออย่างมีวิจารณญาณและตระหนักว่า
ทุกการสื่อสารออนไลน์จะทิ้งร่องรอยที่เป็นประวัติดาว

การใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม (Digital Use)

เน้นการใช้เพื่อการเรียนรู้ (E-learning) และการทำงาน
มากกว่าการใช้งานเพื่อความบันเทิงเพียงอย่างเดียว

การปรับตัวในยุค Digital Disruption

เปลี่ยน Mindset ยอมรับเทคโนโลยีใหม่ และปรับ
กระบวนการทำงานสู่ระบบดิจิทัลไร้กระดาษ (Paperless)